

ergernis van de nu onder hen geplaatste Nederlandse ambtenaren bleken voorts verscheidenen van de ministers onbekwaam te zijn en vierde het toespelen van goedbetaalde ambten aan familieleden en vrienden hoogtij. Schermerhorn en de overige leden van de Commissie-Generaal (waarover aanstonds meer) voerden in november '46 een eerste lange bespreking met de voormannen van de a.s. deelstaat Oost-Indonesië, van een aantal autonome gebieden aldaar en van de a.s. sub-deelstaat West-Borneo en, zo schreef Schermerhorn in zijn dagboek,

'wij werden het er na afloop van de vergadering als commissie over eens dat men veel beter met de mensen van de Republiek te doen kan hebben dan met de figuren die wij hierbij voor de constructie van deze staten naar voren hebben gehaald. Het is een weinig representatief en althans matig intelligent gezelschap, om over het karakter van een figuur als Nadjamoeddin, die tot eerste minister schijnt te zullen worden gepromoveerd, nog maar te zwijgen. Wij hebben met deze figuur de keuze tussen de gevangenis en de functie van minister-president: hij komt voor beide gelijkelijk in aanmerking. In dit opzicht is Sjahrir een volkomen ander mens. Nadjamoeddin is een gewone profiteur, die tegen welk geknoei dan ook in het minst niet opziet.'¹

Natuurlijk ontging van Mook de zwakke structuur van een staat als Oost-Indonesië niet – hij troostte zich, dunkt ons, met de verwachting dat de euvels slechts van tijdelijke aard zouden blijken te zijn. In elk geval vervulde het hem met voldoening dat vooraanstaande Indonesiërs bereid waren met hem aan de geleidelijke opbouw van 'de Verenigde Staten van Indonesië' te beginnen (een duidelijk bewijs dat Nederland niet wenste dat in Indonesië de vooroorlogse verhoudingen zouden worden hersteld!) en dat zij van meet af aan van zekere zelfbewustheid blijk hadden gegeven; dat was al in Malino het geval geweest en hij had na afloop van die conferentie tegen een bezoeker gezegd dat zij een 'vol-

lijke manieren.' Aldus waren sinds november '46 honderdtwintig Balinezen om het leven gebracht en bijna honderd zestig zwaar gewond, 'onder de slachtoffers is ongeveer één derde vrouwen en kinderen.' De guerrillastrijders waren niet eenvoudig rovers, 'want zij ontlenen de verbreidheid van hun organisatie, naast intimidatie door terreur, aan de in de Balinese maatschappij aanwezige brandstof voor een sociale en nationale revolutie. De omstandigheden en onze eigen politiek van machteloosheid dragen ons reactie en onderdrukking op als laatste middel om te trachten er iets van terecht te brengen. Wij geven op Bali meer macht in handen van de in hoofdzaak conservatief-feodaal ingestelde zelfbestuurders dan wij ooit gedaan hebben en van plan waren.' (*NIB*, dl. XI, p. 516 e.v.).

¹ *Het dagboek van Schermerhorn*, p. 121 (13 nov. 1946 en volgende dagen).